

Vandløbsindsats og økonomi i Hjørring Kommune

Hjørring Kommune har beregnet omkostningerne for at opnå god fysisk og økologisk tilstand for de vandløb der er udpeget med indsats i kommunen. Omkostningerne for vandløbsindsatsen i Hjørring Kommune overstiger den ramme, der er afsat til hele Hovedvandopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak.

JENS PEDERSEN

Hjørring Kommune er omfattet af to vandplaner: Vandplan for Hovedvandopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak og vandplan for Hovedvandopland 1.2 Limfjorden. I vandplanerne er der angivet 4 virkemidler for vandløb: Ændret vedligehold, fjernelse af faunaspærringer, restaurering i mindre omfang og genåbning af rørlagte vandløb. I vandplan for Hovedvandopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak har Hjørring Kommune fået udpeget en indsats for første planperiode, der er betydelig og omfatter:

- 167 km vandløb med ændret vedligehold
- 55 km vandløb med indsatsen restaurering
- 12 km vandløb med indsatsen genåbning af rørlagte strækninger
- 209 spærringer der skal fjernes

I vandplan for Hovedvandopland 1.2 Limfjorden har Hjørring Kommune fået udpeget en lille indsats, der omfatter ændret vedligehold af 3,2 km vandløb.

Forudsætninger for beregninger

Hjørring Kommune er af den opfattelse, at der ikke kan opnås målopfyldelse i 2015 alene med de udpegede indsats. To virkemidler kan f.eks. ikke stå alene. Det gælder ændret vedligehold, der ikke vil føre til målopfyldelse i 2015 med mindre der også udføres andre variationsforbedrende tiltag. Genåbning af rørlagte vandløb vil heller ikke give målopfyldelse, hvis ikke der foretages andre restaurerings- og variationsforbedrende tiltag. For en række vandløb er det ligeledes nødvendigt at forbedre vandkvaliteten for at opnå

målsætningen i 2015.

Hjørring Kommunes beregning af omkostninger er foretaget med udgangspunkt i rapporter om virkemidler og andre rapporter fra staten, som omfatter omkostningsberegninger i forhold til vandplanerne /1-5/. Herudover er Hjørring Kommunes beregninger baseret på egne erfaringer med omkostninger i forbindelse med f.eks. fjernelse af spærringer eller udlægning af gydegrus. I beregningerne indgår ligeledes erfaringer og viden fra Hjørring Kommunes gennemgang af samtlige målsatte vandløb i kommune. I denne gennemgang blev den fysiske tilstand og potentiale for målopfyldelse i 2015 bedømt meter for meter for 750 km vandløb /6/.

Omkostninger

Den økonomiske ramme for at opnå god fysisk og økologisk tilstand i vandløb er for hele

Hovedvandopland 1.1, på 5,6 mio. kr. pr. år frem til og med 2015 /7/. Hjørring Kommune er nået frem til, at den udpegede indsats koster 8,5 mio. kr. pr. år frem til og med 2015 alene i Hjørring Kommune (Tabel 1). Indsatsen i kommunen kan således forventes at overstige den økonomiske ramme for hele Hovedvandoplandet med 2,9 mio. kr. pr. år.

Forskellen mellem de statslige beregninger og Hjørring Kommunes beregning er, at staten mangler en række følgetiltag. Det gælder f.eks. ved genåbning af rørlagte vandløb, hvor staten kun har indregnet omkostninger til at fjerne rørlægningen, men ikke omkostninger til at genskabe det frilagte vandløb. Hvilket er et nødvendigt tiltag for at opnå målopfyldelse i 2015.

Udover de fremlagte omkostninger i vandplanen til gennemførelse af fysisk forbedring af vandløb er der efter Hjørring Kommunes op-

Tabel 1. Sammenligning af bindende indsats og omkostninger mellem Hjørring Kommune og hele Hovedvandopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak.

	Hjørring Kommune	Vandplan hele opland 1.1	Hjørring Kommune	Vandplan hele opland 1.1
Tiltag	Antal	Antal	Mio. kr. pr. år	Mio. kr. pr. år
Ændret vedligehold (km)	167	363	1,3	2,6
Fjernelse af spærringer (stk.)	209	308	2,2	2,4
Restaurering (km)	55	114	3,0	0,2
Genåbning af rørlagte vandløb (Km)	12	21	2,0	0,4
Total			8,5	5,6

fattelse ikke dækning for de administrative omkostninger til gennemførelse af vandløbsindsatsen. Hjørring Kommune er tildelt 2,5 mio. kr. i DUT-midler til myndigheds- og administrative opgaver i forbindelse med gennemførelse af de udpegede indsatser. Men omkostningerne forventes at blive 7,7 mio. kr. (Tabel 2). Indenfor f.eks. supplerende indsats i det åbne land har Hjørring Kommune allerede gennemført en stor indsats. De forventede omkostninger er således beregnet ud fra et solidt erfaringsmateriale.

Konklusion

Staten har ikke afsat midler nok til at gennemføre alle de udpegede indsatser. Det betyder, at kommunerne må løfte en stor del af de administrative omkostninger ved gennemførelse af vandplanernes indsats. Det betyder endvidere, at en række indsatser ikke vil blive gennemført i første planperiode – alene på grund af økonomiske årsager. Det må forventes, at disse indsatser vil blive overført til næste planperiode. Hvordan disse indsatser sikres gennemført i anden planperiode er imidlertid uafklaret på nuværende tidspunkt.

Indsatsen i anden planperiode kommer således til at omfatte en ikke kendt omkostning, som overføres fra første planperiode og den allerede udsatte indsats. Den allerede udsatte indsats omfatter i Hjørring Kommune

Tabel 2. Administrative omkostninger i forbindelse med vandplanindsatsen for Hjørring Kommune og det Hjørring Kommune faktisk bliver tildelt i DUT-midler. De forventede omkostninger er beregnet ud fra aktuelle erfaringer med de administrative opgaver.

Vandplan indsats	Forventede omkostninger – beregning Hjørring Kommune (mio. kr.)	Tildelte DUT-midler (mio. kr.)
Grøn Vækst	0,2	0,113
Vandløbsrestauration, åbning af rørlagte strækninger og fjernelse af spærringer	3,3	0,923
Ændret vedligehold	0,9	0,721
Regnbetinget udløb	0,034	0,010
Supplerende indsats åbne land	3,3	0,131
Andre opgaver		0,589
Total	7,734	2,487

f.eks. 42 spærringer, hvor indsatsen er udsat til 2021. Disse spærringer er typisk de større og mest omkostningstunge.

Referencer

- 1/ Anon. (2007). Fagligt udredningsarbejde om virkemidler i forhold til implementering af vandrammedirektivet. Finansministeriet, juni 2007.
- 2/ Iversen, T. M., Hasler, B., Jensen, P. N., Waagepetersen, J., Rubæk, G., Jacobsen, B., Martinsen, L., Skriver, J. & Nissen, C. J. (2009). Notat vedr. virkemidler og omkostninger til implementering af

vandrammedirektivet. Danmarks Miljøundersøgelser og Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Århus Universitet, og Fødevareøkonomisk Institut, Københavns Universitet, april 2009.

- 3/ Schou, J. S., Kronvang, B., Birr-Pedersen, K., Jensen, P. L., Rubæk, G. H., Jørgensen, U. & Jacobsen, B. (2007). Virkemidler til realisering af målene i EU's vandrammedirektiv. Faglig rapport fra DMU, nr. 625.
- 4/ Aftale om Grøn Vækst. Regeringen og Dansk Folkeparti 16. juni 2009. http://www.oem.dk/graphics/oem/nyheder/Pressemeddelelser%202009/Gr%F8n%20V%E6kst-aftale_final.pdf
- 5/ Grøn Vækst. Regeringen april 2009. http://www.mim.dk/NR/rdonlyres/D5E4FC9A-B3AC-4C9A-B819-C42300F23CCA/0/GROENVAEKST_2904rapporten.pdf
- 6/ Gørtz, P., Rostgaard, S., Jensen, H. J. & Hvidt, C. B. (2008). Vandløbenes fysiske tilstand og forbedringspotentiale i Hjørring Kommune – Krav til god økologisk tilstand iht. Vandrammedirektivet og fiskemålsætning. En opgørelse i felten 2007-2008. Rapport til Hjørring Kommune udarbejdet af Fiskeøkologisk Laboratorium og Naturfocus, juli 2008.
- 7/ http://www.naturstyrelsen.dk/NR/rdonlyres/8C482FB2-3F40-4126-A5AA-06F7C7211023/0/1_1_Nordlige_Kattegat_og_Skagerrak_dec_2011.pdf

JENS PEDERSEN, biolog, Ph.D., er naturmedarbejder i Team Vand & Jord, Hjørring Kommune. Ansvarlig for implementering af vandplanerne i Hjørring Kommune. jens.pedersen@hjoerring.dk

Naturligt vandløb. Foto: Bent Lauge Madsen.